

közül őket ismerem a legjobban. Nagyon magas színvonalú játszanak, viszik az ország jó hírét mindenhová a világban. Teljes koncertet még nem kaptam náluk, csak egy-egy művet vezényeltem, vagy a kisebb együttesek hangversenyeit. Jártam a pécsi zenekarnál is; náluk többek között a Carmina Buranát vezényeltem a Nemzeti Énekkar közreműködésével. Aztán debütáltam a Nemzeti Filharmonikusokkal a Müpában 2016 november 18-án. Ez egy felejthetetlen koncert volt. Az az óriási megtiszteltetés ért, hogy a Kocsis Zoltánt búcsúztató hangversenyt én vezényelhettem.

Itt előadtuk a Busoni: Zongoraversenyt is, amit nagyon ritkán játszanak, nem véletlenül – 80 perces a mű, nehéz a zongoristának is, a zenekarnak is, és még kórus is van benne. Kézzel frott kottából játszottuk, és nagyon kevés idő volt próbálni, mert sok hiba volt a kottákban; a javítások rengeteg hasznos percet elvettek. Nehéz helyzetben voltam: Kocsis Zoltán halála egy hete történt, mécses égett a képe alatt. Nem volt túl kellemes, mikor bemutattak, hogy én dirigálok majd helyette a koncerten. Azt se tudták, ki vagyok – de szerencsére kialakult egy jó munkaviszony köztünk, amiért nagyon hálás vagyok a zenekarnak. Ezenkívül Brahms 2. szimfóniáját játszottuk még, nagy sikerrel. Ennek a koncertnek köszönhettem a már említett varsói beugrást.

Meg kell még említenem a Danubia Zenekarral töltött időt is. Egy dinamikus, lelkes, nagyon jó zenekar, akikkel Bartók: Cantata Profánája és Ligeti Zongoraversenye mindenképp a legizgalmasabb feladataim részét képezték.

■ Ennyi hirtelen érkező feladat mellett vágyik egyáltalán egy állandó együttesre?

– Igen, nagyon szeretnék egy zenekarnál hosszabb időt tölteni. Bizonyos dolgokban jó a szabadúszás, elválhatom a felkéréseket – ezt állás mellett nem mindenhol engedélyezik. Ugyanakkor az állandó zenekar egy teljesen más minőség lehetőségét hordozza magában. A hangversenytermi repertoár mellett az operairodalom is nagyon érdekel, többféle irányban keresem az utam. Hangszer nélkül nincs muzsikás – a karmester hangszerre pedig a zenekar. Én a magyar viszonyokat eddig nem ismertem, hiszen 12 éve élek Németországban; az utóbbi időben kedves embereket és jó zenészeket ismertem meg a munkáim során Magyarországon, akikkel szívesen dolgozom együtt. A közelmúltban Temesváron is bemutatkoztam, Elisabeth Leonskajával volt egy hangversenyem. Villámlátogatás volt, két próba és koncert. A zenekar annyira jól reagált az utasításaimra, hogy már a szünetben megkeresett a zenekari titkár, és meghívott egy későbbi előadásra. A Temesvári Zenei Napokon újra ott leszek, izgalmas feladat áll előttem. Nem szakadt meg a kapcsolat a Pommersfeldeni Nyári Akadémiával sem, ahol vendégkarmester voltam, idén immár negyedszer. Szeretek ifjúsági zenekarral dolgozni, a fiatalok nagyon lelkesek, bizonyítani akarnak. Ezt a lendületet jól ki lehet használni.

Most szeretném végigélni azt a fejlődést is, amit egy zenekar okoz nekem hosszútávon – illetve én a zenekarnak.

Mechler Anna

Komolyzenészek az óceánjárók fedélzetén

Mi történik, ha a tenger közepén törik össze a brácsa, fogynak el a vonósőrök? Hol próbál egy vonós négyes a több ezer utast szállító hajón? Miként lehet valóban művészi produkciót nyújtani estéről estére a bárban? Ha a hajókon játszó zenészeket emlegetjük, elsőként a könnyűzenészekre gondolunk, pedig az utóbbi években egyre több társaság szerződött komolyzenei formációkat, s már a magyar muzikusok közül is akadnak néhányan, akik járják a világot. Hogy milyen az élet komolyzenészként egy hatalmas hajón, arról Dancsó Diána mesélt, aki eddig három és fél évet zenélt az utasoknak, irányított már primáriusként több vonós négyest, s a Spitzbergáktól a Karib-tengerig jutott. A fiatal hegedűművész már készül a következő útra, hazatérve viszont szeretné, ha végre elindulna az a kamarafarmáció, amely különleges, kortárs darabokat tűz műsorra. Őt ugyanis mindig a rendhagyó utak érdekelték, s úgy látja, egyre kevéssé él a zene a pódiumon...

■ Öt évvel ezelőtt, még zeneakadémista volt, amikor az első útjára elindult. De honnan jött egyáltalán az ötlet, hogy hajón muzsikáljon?

– Egy régi ismerős keresett meg azzal, hogy a vonós négyesébe szükség lenne egy hegedűsre. Abban az időben még nem is nagyon lehetett hallani arról, hogy ko-

molyzenészek is játszanak az óceánjárókon, itthon főleg szalonzenészeket kerestek az irodák. Pedig már a kilencvenes évektől egyre több hajótársaság fókuszált a klasszikus zenére. Egyetemistaként az utolsó évemre készültem éppen, s három hetem volt, hogy eldöntsem, vállalom-e a feladatot.

■ *Könnyen rászánta magát erre a rendhagyó felkérésre?*

– Mindig fogékony voltam a szokatlan ötletekre, s ebben az időben már azt is tudtam, nem vonz a szólista-karrier, s a nagyzenekari taposómalom sem az én terepem. Viszont kamarázni mindig szerettem, s állandóan szervezkedő, sokmindent kipróbáló típus voltam, aki több kis csapatot is életre hívott magánszorgalomból. Világot akartam látni, megismerni a nemzetközi zenei életet, mielőtt eldöntöm, merre indulok. Miután a hegedűs kolléga mesélt arról is, hogy milyen előnyei vannak a hajózásnak, s hogy szakmailag is sokat tanulhatok, úgy véltem, erre az égből pottyant lehetőségre igent kell mondanom.

■ *Nem tartott a nehézségektől?*

– Semmilyen elképzelésem nem volt, akkoriban egy kezemen meg tudtam számolni azokat, akik hajón muzsikáltak. Még az új vonósnégyesemmel se nagyon jutott idő a részletek átbeszélésére, hiszen orvosi papírokat, munkaszerződést kellett intézni, s persze minden létező időben próbálni, iszonyatos mennyiségű anyagot kellett átjátszanunk. A kották, amelyeket összecsomagoltunk, legalább 5-6 kilót nyomtak... Nagyon fontos volt, hogy az ember jól tudjon blattolni. A kolléga választása azért is esett rám, mert tudta, bízhat bennem zeneileg, képes vagyok az alkalmazkodásra, és nem fogom cserbenhagyni. De azt hiszem, az volt a legjobb, hogy semmilyen elvárásom nem volt. Az első hónapot ugyanis túl kellett élni. Az első hetek nagyon megterhelőek voltak a fedélzeten, hiszen nekünk is le kellett tenni a hajózási vizsgát, folyamatosan mentési tesztekkel töltöttünk ki, különböző tréningekre jártunk... A Costa Concordia balesete óta nagyon szigorúan számon is kérték mindezt. Aki a biztonsági tesztet háromszor is rosszul írta meg, attól elbúcsúztak, függetlenül attól, milyen pozíciót töltött be, vagy mennyire volt jó zenész. Így az első időszakban alig jutott idő a próbákra.

■ *Hol tud gyakorolni egy vonósnégyes a hajó fedélzetén?*

– A helykeresés sosem egyszerű, hiszen hiába hatalmas az óceánjáró, minden talpalatnyi fedélzetnek van valami funkciója... Így előfordult, hogy a futópadok mellett vagy a gyermekmegőrzőben, a játékok mellett muzsikáltunk. Meg kellett szokni, milyen összezárva lenni egy hajón, és mindennap koncertezni. Tíz, illetve tizennégy napos turnusokra készültünk, így ennyi különböző műsort kellett összeállítanunk, ami hatalmas anyag. Szerencsém volt, hogy a többiek már jártak előttem hajón – ők végzett akadémisták voltak – így kicsit könnyebbé vált az én helyzetem. Sokat számított a teljes nyitottságom, hogy tiszta lappal kezdtem neki a feladatnak. Azt már indulás előtt sejtettem, hogy összes kötöttsége ellenére a vonósnégyesezés a hajón olyan fajta szabadságot ad, amit az ember nem talál meg egy zenekarban – viszont a számomra nagyon fontos. Lényegesnek éreztem, hogy kipróbáljam, milyen, amikor tervezetet készítek,

átiratot írok. A hajón való muzsikálást vagy bírja valaki, vagy nem. Én nagyon megszerettem már az első fél éves időszak alatt is. Diplomázni tértem csak haza.

■ *... aztán külföldön, de nem hajón, hanem Írországból folytatta...*

– Mindig is érdekelt az ír zene, kaptam egy ösztöndíjat, így örömmel tanultam olyan kiváló tanároktól, mint Mariana Sirbu vagy Bruno Giuranna. Amikor fél év elteltével hazatértem Írországból, bekerültem egy zenekarba, s tanítani kezdtem, de hamar rájöttem, nem ezt az irányt jelöltem ki magamnak. Az egyik hajótársaság menedzsere megkeresett, s ismét azt éreztem, ha újra ilyen lehetőséget kapok, azzal élni kell. Hiszen már az első út alatt is rengeteget tanultam. Jelentősen bővült a repertoárom, rájöttem, mennyire fontos a lélekjelenlét, mi mindent lehet kihozni egy-egy nehéz helyzetből. A kollégáktól is rengeteg tudást kaptam, s arra is rájöttem, nekem mennyi gyakorlásra, bemelegítésre van szükségem, s hogyan tudom megállni a helyem. Élveztem a hajós életet, nem volt hiányérzetem, arról nem is beszélve, hogy itthon nem tudnék annyi állást vállalni, hogy a hajós fizetést megkeressem... Így három éven keresztül jártam az óceánokat és tengereket.

■ *Milyen programokat állítottak össze?*

– Az amerikai hajókon azért akadt némi konfliktus abból, hogy milyen zene szólaljon meg, és mi ne... Nekünk is el kellett gondolkoznunk azon, mennyit engedjünk az elképzeléseinkből. A német társaságoknál azonban nem volt ilyen gond, ott valóban teljes mértékben szabad kezet kaptunk, igényelték is a minőségi műsort. Az évek során pedig egyre nagyobb lett a repertoárunk,

hiszen számos átirattal is gazdagodtunk, sokszor a zeneszerző barátainknak köszönhetően. Jelentős kutatómunkát kellett végezni ezért, de megérte.

■ *Mikor lett primárius?*

– Már az első utamon, két és fél hónap után. Attól kezdve már mindenhol én vezettem a vonósnegyest, sőt a hajón megkaptam a „bandleader” posztot, azaz én feleltem az együttesemért. Voltunk a Sarkkörön túl, a Karib-tengeren, s persze a dél-európai vizeket is bejártuk. Rengeteg olyan tapasztalatot szereztem, amit a szárazföldön biztosan nem sajátítottok el... Találékonyra kellett válni. Hiszen megesett, hogy a csellista instrumentumának betört a teteje, addig, amíg nem kötöttünk ki, s nem jutott el hangszerészhez, kénytelen volt az elektromos gordonkán játszani. A szőr is sokszor elkopott a vonón az ötödik hónap végére. Agyongyantáztuk persze, de előfordult, hogy a brácsás adta kölcsön nekem a sajátját, mert szólót kellett játszanom, s az övé még mindig jobb állapotú volt, mint az enyém. Néha az előnytelen hangosítással is meg kellett küzdenünk vagy olyan sikeres volt a program, hogy kétnaponta dupla előadást kért a vezetőség. Sokszor a mozgó, hatalmas hullámmal hánnykolódó hajón is játszani kellett. Volt, hogy felvételtől szóló zenekari részletre kellett élőben muzsikálni... Ilyet nem tapasztal itthon az ember, ehhez is külön készség kell. Megesett, hogy ilyen feladatokon elvéreztek zenekarok, akadtak is emiatt együttes-váltások. De mindent igyekeztem pozitívan szemlélni. Arra fókuszálni, hogy abból a szituációból mit tanulhatok.

■ *Mi mindent kapott ettől a három és fél évtől?*

– Az iskola után jó volt rögtön ilyen feladatokba csöppenni. Szakmai tapasztalatokat szereztem – repertoár, stílusismeret – s arról is rengeteget tanultam, hogyan kell egy együttest irányítani, miként boldogulhat négy összezárt muzsikussal, s mely módokon lehet megoldani vészhelyzeteket. Meg kellett találni a közös hangot, jó légkört teremteni, amelyben együtt tudunk lélegezni, és örömmel muzsikálunk. Mindenki felmerül, mely zenekar jó, s a másik miért nem az. Úgy vélem, nagy szerepe van ebben az eligenedésnek, a lelketlenségnek, ami ma már egyre többször jelenik meg. Nem él a zene, a mögöttes tartalom kezd eltűnni a pódiumról. Ahhoz, hogy valami hasson, s ne csak cirkuszi bravúr legyen, kell a lelki háttér is.

■ *A hajón, egy bárban, meg lehet lélekkel tölteni a produkciót?*

– Nem könnyű, de igen. Nyilván előfordul, hogy estérről estére az ember nem tudja úgy odaadni magát, de visszatekintve az eltelt évekre, mindig akadt olyan pillanat, amiért úgy éreztük, érdemes volt beleadni mindent. Néha persze nem volt egyszerű, olyan éjjel is akadt, amikor üres székeknek kellett játszaniuk, de mindig akadt valakinek egy jó ötlete. Most adjunk elő egy új darabot,

Dancsó Diána Budapesten született, 1988 júliusában. Zenei tehetsége már 4 éves korában megmutatkozott, s ekkoriban eldöntötte, hegedűművész lesz. Alapfokú zenei tanulmányai elvégzése után – számos hazai komolyzenei versenyen szerzett díjjal a háta mögött – már 13 éves korában felvételt nyert a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Különleges Tehetségek Osztályába, ahol Kapás Géza növendékeként tanult. A Zeneművészeti Egyetemen kitüntetéses diplomát szerzett. Számos hazai és nemzetközi versenyen ért el kimagasló eredményt, valamint hazai és külföldi mesterkurzusok, fesztiválok rendszeres látogatója volt, és olyan művészekkel dolgozhatott együtt, mint Csaba Péter, Wagner Rita, Vásáry Tamás, Zachar Bron, Mariana Sirbu, Bruno Giuranna, Kocsis Zoltán. Végzős hallgatóként elnyerte a Limericki Zenei Egyetem master ösztöndíját, ahol egy évig tanulhatott Mariana Sirbu növendékeként. A 2014-es Nemzetközi Kodály Világzenekar, Vásáry Tamás vezetésével koncertmesterének kérte fel. A komolyzene mellett szabadidejében számos más zenei stílust is szívesen játszik, többek között jazzt és improvizatív zenét, valamint az ír népzeneét. Az utóbbi években a Magyar Euritmia Társaság állandó kamaras- és szólózenésze előadásaikon, turnéfellépéseiken.

játsszuk el másképp, próbáljunk ki valami újat! Mindig találtunk olyan fogódzót, amiért értelme lett minden muzsikálásnak. Jó volt ez a három év, s tavaly éreztem először azt, hogy ideje hazajönni, és megnézni, mi a helyzet. Lassan egy éve vagyok ismét itthon.

■ *S mire jutott?*

– Változatlan a helyzet, még mindig nem vágyom nagyzenekarba, tanításra. A saját utamat szeretem járni, ami más, mint a megszokott, még akkor is, ha nehezebb.

■ *Említette korábban, hogy kamaraegyüttest szeretne, amellyel kortárs, különleges, kísérletező műveket lehet előadni...*

– Ez a csapat kezd is összeállni. Többen megkerestek, hogy valami mással szeretnének foglalkozni. Már tízen vagyunk, a kemény mag, s a zenészek mellett fiatal zeneszerzők is a társasághoz tartoznak. A vezető motívumunk az alkotás, szeretnénk létrehozni valami újat, olyat, ami illik a XXI. századhoz. Gyors, fejlődő, s számos zenei hatással összekapcsolható. Alternatív muzsika, amelyben akár a minimál zenének, a népzenenek is lehet helye, hiszen az eltelt évek alatt én is sokfelé nyitottam, s a tagjaink sokszínűsége is hat milderre. Elkezdtünk egy közösséget létrehozni, kérdés, mivé női ki magát.

■ *De közben ismét várja egy óceánjáró...*

– Összeállt újra a vonósnegyesünk, a hajótársaságtól megkaptuk a szerződést, csak az őszi indulási időpontra várunk. De most csak három-négy hónapra indulunk útnak, éppen azért, hogy itthon is meg tudjuk valósítani mindazt, amit együtt elképzeltünk... R. Zs.